

Montessoripedagogik

Maria Montessori visste vad varje förälder vet, nämligen att alla barn är nyfikna, fulla av upptäckarglädje och ivriga att pröva på och lära nya saker. Precis som föräldrar världen över märkte hon att barnens intressen varierar med ålder och mognad. Dessutom observerade hon att intresseförändringar följer ett givet mönster, som är detsamma hos alla barn. Från de allra tidigaste intressena av att äta själv, lära sig gå, prata osv, till intresset för läsning, matematik, rymden osv. Hon fann att barn under sina olika mognadsstadier är speciellt mottagliga av olika slags kunskap. Hon insåg det värdefulla i att ta till vara intresseperioderna som hon kallade "känsliga" eller "sensitiva" perioder.

Frihet att välja

Maria Montessori upptäckte

- att inlärning som anpassas efter barns utvecklingsstadium går lättare att lära.
- att man bäst tar till vara barns spontana lust för arbete genom att låta dess eget intresse vara motiv nog för att söka kunskap.
- att barn har en avundsvärd förmåga att koncentrera sig på en intressant uppgift.
- att barn som vill lära något nytt upprepar övningen om och om igen.
- att friheten att välja aktivitet och möjlighet att arbeta ostört i egen takt utvecklar barnet.

Med sina kunskaper om människans tidiga mognadsprocess skapade hon förutsättningar för barn att utvecklas till harmoniska och självständiga vuxna.

Montessorimaterial – en god hjälp i inlärningen...

För att kunna möta barns behov av aktivitet och motorik utvecklade Maria Montessori arbetsmaterial för olika mognadsstadier och intresseriktningar. Materialet är inte det viktigaste i pedagogiken, men det är till god hjälp. I ett Montessorirum finns material både för praktiska, intellektuella och sinnestränande övningar. Alltifrån skokräm och putstraror till sinnrikt material som tränar logiskt, matematiskt tänkande. Material som övar upp skrivförmåga, språkkänsla och grammatik. Men också saker som låter barnen träna syn, hörsel, lukt, smak och känsel.

Montessoris idé om inlärning handlar om att gå från det konkreta till det abstrakta. Matematikmaterialet t ex ger barn en taluppfattning och tydliga begrepp om matematiska problem. När ett barn väl har förstått ett moment, är det dags att lämna materialet och lösa uppgifter på abstrakt väg.

Så gott som allt material fyller flera funktioner. Ofta arbetar små barn sensoriskt med materialet. Sedan använder äldre barn samma material för intellektuell förståelse.

De flesta material är självrättande. Barnen får uppleva tillfredsställelsen av att själva se att de lyckats med en uppgift.

...och en god hjälp i uppfostran

Allt material är av god kvalitet och finns bara i ett exemplar.

Allt material har sin särskilda plats i rummet. Den som använt ett material har ansvar för att det snyggt och prydligt kommer på plats igen.

Barnen lär sig att ta hänsyn till varandra. Är ett visst arbetsmaterial upptaget får man vänta på sin tur eller komma överens om att samarbeta.

"Hjälp mig att göra det själv"

Detta är en tanke som grundar sig på det faktum att ingen kan lära någon annan något. Man kanske behöver hjälp för att kunna lära sig, men själva inläringen måste vara och enklara på egen hand.

I en Montessorigrupp är lärarens uppgift därför inte i första hand att förmedla kunskap. Snarare att observera barnen och vara uppmärksam på varje barns behov. Att ge den stimulans som svarar mot varje barns mognad och intresse. Läraren berättar, beskriver, stimulerar till diskussion och nya frågeställningar. Läraren visar var kunskap finns att hämta och visar hur materialet skall användas för att ge meningsfull träning. Sedan gäller det för barnet att arbeta självständigt med sin uppgift.

All onödig hjälp är ett hinder i barnets utveckling.

Montessoriförskolan – en spännande och stimulerande miljö

Kommer du på besök till en Montessoriförskola kan du knappast låta bli att fascineras av den aktivitet som råder.

Här finner du barn mellan 3 och 6 år som bakar, putsar skor, dukar bord eller ägnar sig åt andra praktiska sysselsättningar. Men här träffar du också barn som med hjälp av räknestavar eller pärlmaterial sätter sig in i matematikens grunder. Du ser säkert en 3-åring som med största koncentration lägger pussel med världsdelarna. Eller en 4-åring som med största iver tränar sig att skriva. Det är inte omöjligt att en 5-åring pratar om cirklar och olika sorters trianglar.

I fritt skapande får barnen utlopp för sin fantasi.

Genom att inte i tid och otid hjälpa barnen utan i stället låta dem fritt experimentera och pröva sig fram och öva sig inom olika områden, har man undanröjt de hinder som vi vuxna normalt ställer i vägen för barnens naturliga utveckling.

Så vad du ser i Montessoriförskolan är helt enkelt prov på vad som händer när man i rätt miljö och med rätt stimulans tar vara på barnens inneboende resurser. Du ser prov på att barn både vill och kan betydligt mer än vi vuxna tror.

Frihet, ansvar, hänsyn, självförtroende

I förskolan väljer varje barn själv sin sysselsättning. Friheten att få handla självständigt innebär att barnen ägnar sig åt sina uppgifter så länge de önskar. De kan koncentrera sig på ett material eller ämne en hel dag.

Friheten förutsätter också att de tar hänsyn till kamraterna i sin omgivning.